

Regulering av fiske etter makrellstørje 2020 mhp sportsfiske

Av Øyvind Fjeldseth

Generelt

2019 var det første året i nyere tid hvor det var tillatt med ordinært sportsfiske etter makrellstørje. Kvoten var på kun 1 tonn, av en norsk totalkvote på 239 tonn, og det ble kun gitt adgang til at fire fiskelag fikk delta. Fisket foregikk under forutsetning av at all levedyktig fanget størje skulle merkes med spaghetti-merke og gjenutsettes for eventuell gjenfangst senere. Fire svært kompetente sportsfisketeam har derfor deltatt nå i høst. 4 makrellstørjer er fanget, merket og gjenutsatt levende, og mange erfaringer er gjort med hensyn til utstyr o.a. Teamene har i tillegg gjort mer enn 200 kartfestede observasjoner av størje. Til tross for svært begrensede forutsetninger med 4 båter med kort rekkevidde langs en av verdens lengste nasjonale kyster, og relativt sett få og kortvarige observasjoner av overflateaktivitet, har sportsfisket etter makrellstørje vist seg å være en suksess. Kjøring av fisk har også vist seg å være gjennomført på svært effektivt vis (30-60 minutter) og godt innenfor det en ville anbefalt om fisken skal settes tilbake igjen.

Fiske i 2020

Den største utfordringen i forhold til å lykkes med fisket har vært at det har vært for få lag på sjøen. Fisket utøves på fiskerens fritid, og med fire lag sier det seg selv at dekningsgraden blir marginal når fiskeområdet har strukket seg fra nord i Trøndelag til Oslofjorden.

Den ene båten var ute omlag 250 timer, tilbakela 1.500 sjømil, og fikk 3 fisk og gjorde 159 observasjoner av størje. De andre lagene var ikke i posisjon til å være så mye på sjøen. Siden det er bevegelig fiske ble nok likevel minste 3.000 sjømil tilbakelagt, og det ble følgelig nedlagt en betydelig innsats som har bragt mye erfaring og kunnskap til nytte for fremtidig fiske.

NJFF mener hovedutfordringene har vært at en for 2019 fikk tillatelse til å delta med alt for få lag. Særlig med tanke på at fisket også hadde intensjon om få merket flest mulig størjer. I Danmark/Sverige gjennomførte de også i høst forskningsbaser merking. Der var det etter sigende nærmere 70 båter/lag i sving. Det ble på få dager suksessfullt fanget og merket 49 størjer. Mange team øker muligheten for å finne fisken, og mange agn i vannet øker selvfølgelig også fangstmuligheten. Særlig i Danmark har de funnet et par «hotspots» hvor det til tider er gunstig å fiske også med så små båter som en snakker om i sportsfisket. Hvorvidt vi har like gunstige plasser i Norge er uvisst, men med flere båter på vannet ville en med sikkerhet lettere funnet dem. Gjør en det kan en dels evne å få fanget og merket flere fisk og dels kunne finne områder som på sikt kan danne grunnlag for en mer næringsmessig utvikling av sportsfiske etter størje.

NJFF mener det både er fornuftig og godt mulig å øke antallet fiskelag som får lov til å delta i fisket allerede til neste år. I utgangspunktet bør det ikke settes noe tak med hensyn til antall båter/lag, men NJFFs mener som et minimum at en som vi foreslo for 2019 bør tillate 30 lag å delta. 30 lag mener vi er et minimum såfremt en vurderer at de er kompetente med hensyn til båt, utstyr o.l. og en har god opplæring i de rutiner som må følges når det gjelder eventuell merking, pålagt rapportering og eventuell ilandføring av fisk dersom størja skal/bør avlives (og tas av kvoten).

NJFF har ikke noe sterk formening om størrelsen på kvote til sportsfiske ut over at den må være tilstrekkelig til det antallet fisk som vurderes avlivet. Om det settes av en kvote på f.eks. 7,5 tonn så vil dette tilsvare omlag 20 individer og kun utgjøre en andel på 2,5% av den norske kvoten for 2020. Av rimelighetshensyn kan dette neppe sees på som en urimelig andel, også med tanke på at en ikke har vært i nærheten av å fange den «kommersielle kvoten» hverken i år eller i fjor.

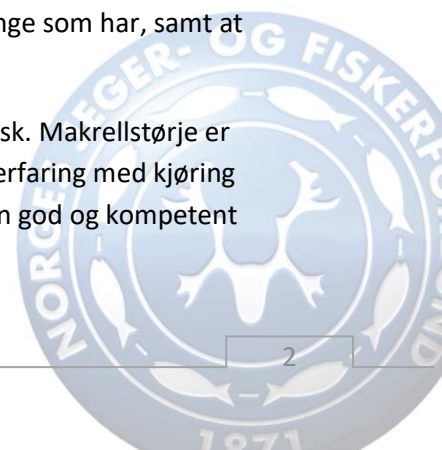
Antall sportsfiskelag, mannskapspool

Det vil forhåpentlig gjennomføres et forskningsbasert satellittmerke-fiske i 2020. Dette må koordineres med et mer ordinært sportsfiske, men det forutsetter vi at vil la seg gjøre uten større utfordringer.

Med erfaring fra Havforskningsinstituttets merkeprosjekt i 2018, hvor svært få lag fikk delta, så er det med erfaring fra Danmarks merkeprosjekt opplagt at det er en fordel med flest mulig deltagende lag. Dette er uavhengig av om det gjelder merkeprosjekt eller ordinært sportsfiske. Værforholdene langs de delene av kysten hvor mange observasjoner gjøres er ofte krevende og gjør at antall reelle fiskedager fort kan bli svært begrenset; da er det en fordel om en til enhver tid har et godt antall potensielle sportsfiskelag som kan gå på sjøen og fiske når forholdene er gunstige.

Erfaringsvis er det mange kompetente fiskere som kan delta, og ved behov kan en også nokså raskt få på plass opplæring/kursing av deltagere som vil ha behov eller nytte av det. Utstyret som skal benyttes til fisket bør det stilles krav til (slik det ble gjort i 2019, og i merkeprosjektet 2018). Selve fisket krever kunnskap, men denne kunnskapen er det allerede i dag relativt mange som har, samt at tiden framover vil gi øvrige deltagere i fisket relevant erfaring.

Ett av kravene har til nå vært at en skal ha erfaring med fiske etter virkelig stor fisk. Makrellstørje er potensiell en eksepsjonelt stor fisk, men like fullt en fisk. Det kreves mest av alt erfaring med kjøring av fisk og styrke og utholdenhet under kjøring/landing av fisken. Med hjelp fra en god og kompetent

lagleder om bord er dette erfaring en ellers erfaren sportsfisker tilegner seg raskt om bord. NJFF mener et erfaringskrav til hver enkelt av mannskapet er hemmende mht å få til et effektiv fiske, og at det bør begrenses til at lagleder har den erfaringen som kreves, og at denne erfaringen til enhver tid er til stede når fisket foregår.

En utfordring i 2019 har tidvis vært at det har vært vanskelig å få på plass et tilstrekkelig mannskap til å gå ut (en må være minimum 3 om bord – en til å føre båten og minst to under kjøring og landing av fisk). Dette skyldtes at hvert fiskelag på forhånd måtte melde inn og få godkjent definerte mannskaper. NJFF mener en bør vurdere lage en mannskapspool med navn på deltagere som kan «steppe inn» ved behov. Dette kan enten gjøres ved at hvert fiskelag har sine egne utvidede mannskapslister (noen faste medlemmer og en del medlemmer som kan steppe inn ved behov), eller at alle potensielle deltagere legges inn i en stor liste. Uansett vil antagelig regelen være at fiskelagene består av nokså stabile mannskap, men med en viss rotasjon for å ha nok folk i båten. Denne rotasjonen vil over tid resultere i økt generell kompetanse til i dette fisket.

Størjefiske er på mange måter spesielt, men slik NJFF har opplevd det så er det ikke videre avansert sammenlignet med annet type fiske med båt i bevegelse. Det viktigste er at en har ansvarlige i laget som kan utstyret og riggingen, samt at det til enhver tid er en person om bord som vet eller har fått opplæring i hvordan fisken skal håndteres i overflata og fram til eventuell slipping. Etter å ha fulgt med dette noen år, og snakket med mange erfarne sportsfiskere, så har vi fått senkede skuldre mht vanskelighetsgraden i fisket. Riggingen av utstyr krever kunnskap, manøvrering av båt krever ferdigheter en må regne med at en erfaren fører av denne typen fartøy har. Selve kjøringen av fisken krever imidlertid mest av alt at en er erfaren båtfisker og at en er klar for å bli realt sliten. Det siste greier faktisk de fleste, så vi mener at en ganske trygt kan ha en ganske stor mannskapspool uten at en skal måtte stille for strenge krav til faktisk erfaring med denne typen fiske.

Kursing

Det er fra deler av «makrellstørjefiske-miljøet» fremmet en ide om kurs for å delta i fisket, slik at en unngår unødige negative hendelser (utstyrsvikt, «HMS» o.l.). NJFF mener i utgangspunktet at en bør gjøre dette så lite byråkratisk som mulig, men mener samtidig at det godt kan tilbys frivillig opplæring. Den viktigste opplæringen vil uansett skje om bord under praktisk fiske, men et kurs kan for enkelte senke terskelen for å ønske å delta selv. «Kursopplegget» kan med hjelp fra de svært erfarne sportsfiskerne lages allerede for neste sesong, og det vil være selvfinansierende, så det lar seg gjennomføre. NJFF kan, avhengig av innretningen, være behjelpelig med å organisere en slik kursing.

Fang, fang og slipp eller både og?

Slik NJFF leser ICCAT-rekommandasjonene så er det åpnet for å ta i land fisk også under rekreasjonsfisket, men ikke å omsette den. Riktignok er det flere steder antydning at en helst skal slippe den igjen, men slik vi leser pkt 40 i rekommandasjonen (under) så er det en mulighet til å bevare fangsten.

Recreational fisheries and sport fisheries

40. CPCs shall take the necessary measures to prohibit the catch and retention on board, transshipment or landing of more than one bluefin tuna per vessel per day for recreational fisheries.

This prohibition does not apply to CPCs whose domestic legislation requires that all dead fish, including those caught by sport and recreational, shall be landed.

43. Dead catches from sport and recreational fisheries shall be counted against the quota allocated to the CPC in accordance with paragraph 5.

44. Each CPC shall take the necessary measures to ensure, to the greatest extent possible, the release of bluefin tuna, especially juveniles, caught alive, in the framework of recreational and sport fishing. Any bluefin tuna landed shall be whole, gilled and/or gutted.

Det er en del formaliteter med hensyn til å ta fisken i land, i henhold til ICCAT-reglene, men også det reint praktiske rundt ilandføring som krever at fiskerne i praksis må ha på plass noe før de går ut. Dette gjelder også ved et rent fang og slipp-fiske, siden en da også skal ta i land fisk en antar ikke vil overleve merking og gjenutsetting.

NJFF mener det av prinsipp i et ordinært sportsfiske bør være en anledning til å bevare fangsten. Dersom en får anledning til å merke størje også i årene framover så bør det rimelig nok ligge en sterk oppfordring om å slippe størja med merke om den er levedyktig. Dersom en får økt antall team så øker uansett sannsynligheten for å finne fisken og finne metoder for hvordan en mer effektivt får fanget den. Det tror vi uansett vil resultere i langt flere merkede individer til tross for at det kanskje blir avlivet noen få størjer som ellers kunne vært merket.

Oppsummert

NJFF mener:

- Det bør primært ikke settes noe tak for antall deltagende fiskelag.
 - o Sekundært bør det tillates minimum 30 fiskelag for 2020.
- Sportsfiskelagene må på lik linje med tildeling under fisket i 2019 som minimum ha lagleder eller annet mannskapsmedlem om bord med rett kompetanse.
 - o Det bør opprettes en mannskapspool for å gjøre et lettere til enhver tid å ha tilstrekkelig antall mannskaper om bord på de deltagende båtene.
- Det er ønskelig å videreføre merke-gjenfangst av størje, men det bør åpnes for å ilandføre fanget fisk dersom ICCAT-reglene tillater det og i henhold til disse reglene.

Mvh

Øyvind Fjeldseth, Norges jeger og Fiskerforbund

